

V rámci siedmeho panelu konferencie GLOBSEC 2010 vystúpili so svojimi návrhmi:

Amb. JERZY NOWAK

bývalý Stály predstaviteľ Poľska pri NATO,

DAMON WILSON

viceprezident Atlantickej rady Spojených štátov,

JULIAN LINDLEY-FRENCH

profesor obrannej stratégie na Holandskej akadémii obrany, a

PAUL FLAHERTY

zástupca vedúceho Stálej misie Veľkej Británie pri NATO.

Samotný panel bol moderovaný **TOMÁŠOM VALÁŠKOM** z Centra pre európsku reformu v Londýne, ktorý je zároveň predsedom slovenskej Skupiny expertov na novú Strategickú koncepciu STRATCON 2010.

PANELOVÁ DISKUSIA O NOVEJ STRATEGICKEJ KONCEPCII NATO NA KONFERENCII GLOBSEC 2010

Panelisti hovorili o procese prípravy novej Strategickej koncepcie; v čase konania konferencie generálny tajomník NATO písal svoju vlastnú verziu dokumentu, vychádzajúc zo správy Madeleine Albrightovej z mája tohto roku. Generálny tajomník predložil návrh Strategickej koncepcie do 30. septembra, ktorý potom ministri obrany a zahraničných vecí prediskutujú v Bruseli 14. októbra a členské krajiny Aliancie ho napokon schvália na summite NATO v Lisabone. Panelisti poukázali najmä na tri výzvy, ktoré považujú za kľúčové pre úspech samotného dokumentu:

1. Stanovenie správneho jazyka ohľadne Ruska
2. Odporúčania spôsobov, ako sa prispôbiť finančnej šetrnosti
3. Vytvorenie dokumentu, ktorý uistí americkú vládu, že európske krajiny to myslia s obranou v rámci Aliancie vážne

Velvyslanec Nowak viedol diskusiu o Rusku, v ktorej poukázal na to, že „staré“ členské krajiny nie vždy chápu a internalizujú v Aliancii obavy nových členských krajín zo strednej Európy. Poľsko, ako povedal velvyslanec Nowak, pokračuje vo svojich obavách o bezpečnosť a zraniteľnosť, čiastočne zo svojich historických dôvodov: v minulosti totiž niekoľkokrát stratilo svoju nezávislosť, keď bolo zradené veľmocami. Tieto historické skúsenosti potom živia súčasné nepriateľstvá: Varšava sa obáva toho, že sa NATO rozhlíada po

nových spôsoboch, ako spolupracovať s Ruskom, „staré“ členské krajiny budú súhlasit s tým, aby nedali novým členským krajinám rovnako vysokú úroveň bezpečnosti, akej sa teší zvyšok Aliancie. „Obávame sa, že skĺzneme do „šedej zóny“ medzi Ruskom a západnou Európou“, dodal velvyslanec Nowak.

Panelisti podporovali široké spektrum spolupráce a prehĺbenia vzťahov s Ruskom- toto podporili aj viacerí ruskí účastníci konferencie v auditóriu, okrem iného napríklad Timofei Bordachev, prodekan Vysokkej školy medzinárodných vzťahov a svetovej ekonómie v Moskve. Velvyslanec Nowak sa vyjadril, že by rovnako rád videl viac praktických krokov, ktoré by zvýšili dôveru medzi NATO a Ruskom, návrat k režimu Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe (CFE) a istý stupeň demilitarizácie vo východnej Európe. Ako však dodal, pri tvorbe nového prístupu k Rusku budú musieť spojenci zabrániť tomu, aby Moskva získala schopnosť blokovat prijímanie rozhodnutí v NATO. Damon Wilson súhlasil a podčiarkol skutočnosť, že pokiaľ je členstvo Ruska v NATO iba deklaratórnou politikou, nie je pravdepodobné, že k nemu dôjde v blízkej budúcnosti. Členstvo Ruska v NATO by totiž vyžadovalo, aby Rusko prešlo cez Akčný plán členstva, podobný tomu, cez aký šli ostatné krajiny v prístupovom procese; Rusko však k takému nebude pristupovať entuziasticky.

Druhou kľúčovou témou diskusie bola finančná situácia Aliancie, keďže ministri obrany naprieč Alianciou škrtajú vojenské rozpočty. Ako zdôraznil Julien Lindley-French, existuje tu riziko, že nová Strategická koncepcia by mohla byť irelevantná, pretože jej odporúčania by mohli byť jednoducho neuskutočniteľné z finančného hľadiska. „Podstatou novej Strategickej koncepcie je povedať, ako budeme bojovať v budúcich vojnách a nakoľko si ich budeme môcť dovoliť“, vysvetľoval Lindley-French. Ak Strategická koncepcia neposkytne kredibilné odpovede na tieto otázky, NATO nebude schopné naplniť jeho fundamentálny účel. Lindley-French preto vyzval európskych spojencov, aby začali šetriť finančné prostriedky integrovaním štruktúr svojich ozbrojených síl a budovaním jedinečného európskeho piliera NATO, ktorý by slúžil tak NATO, ako aj EÚ; tento návrh bol podporený viacerými členmi auditória, hoci s výhradami. Espen Barth Eide, štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí Nórskeho kráľovstva, poukázal na to, že zatiaľ čo sa európske ozbrojené sily musia integrovať, musia tiež zabezpečiť, aby si udržali široké spektrum vlastných spôsobilostí. Na druhej strane, integrácia a možná špecializácia budú potrebné, ak chceme vyvážiť škrty v obranných rozpočtoch. „Ak zlyháme (v udržaní zmysluplných armád), Spojené štáty budú hodnotiť Európu veľmi prísne“, varoval Stephen Flanagan z Centra pre strategické a medzinárodné štúdie vo Washington, D.C.

Transatlantické vzťahy boli vo všeobecnosti témou diskusie na konferencii. Podľa Damona Wilsona, aj USA očakávajú veľa od novej Strategickej koncepcie. „Washington je veľmi zaangažovaný: nominoval Madeleine Albright, aby viedla Skupinu expertov, zároveň bola najväznejšou diplomatkou spomedzi zo všetkých zaangažovaných expertov.“ Ako dodal Wilson, dnes existuje riziko, že ak nebude nová Strategická koncepcia dobre napísaná, Washington začne vnímať Európu ako svoju prioritu druhej alebo tretej triedy. Niekoľkí panelisti sa zhodli na tom, že aby sa NATO udržalo v prednej línii strategického myslenia spojencov, jednotlivé ich vlády sa musia znovu naučiť využívať NATO ako fórum na diskusiu o najdôležitejších bezpečnostných témach.

Existujú pre dnami veľmi významné zmeny- aké typy síl by malo NATO budovať v časoch finančnej „striedmosti“? NATO by malo byť tam, kde spojenci uvážia, že potrebujú niečo spoločné, ale malo by postupovať efektívne a kreatívne to financovať, ako sa vyjadril Julian Lindley-French. Paul Flaherty navrhol, aby spojenci využívali NATO na diskusiu o správnej kombinácii expedičných síl a tých, ktoré by sa lepšie

mohli využiť na potenciálny konflikt v Európe. Damon Wilson sa zas prihovril za to, aby krajiny Aliancie hovorili o probléme Iránu v NATO, čo automaticky nemusí znamenať, že s ním niečo urobí; samotné konzultácie o téme sú podstatou. Ako sa zhodli viacerí rečníci, proces prípravy novej Strategickej koncepcie už prispel k tomu, že sa zúžili rozdiely v nazeraní na kľúčové témy, akými je napríklad Rusko. Jednou z hlavných myšlienok panelu tak bolo, že by spojenci nemali čakať, kým sa schváli nová Strategická koncepcia, ale diskutovať o prípadných rozdieloch ešte predtým, na pravidelnej a nepretržitej báze.

Kompletnú sériu sumárov, video archív, fotogalérie, prepisy a analýzy z konferencie GLOBSEC 2010 sú k dispozícii na web stránke konferencie www.globsec.org.

